

so mladost te blagorejne posebnemu varstvu sv. Alojzja priporočili, ki je bil od nekdanj pobožnim mladenčam nar lepši izgled.

Vsak domorodec, ki svojo domovino resnično ljubi, mora hvaležniga serca spoznati neizrečeno dobroto, ki so jo milostljivi knez s to napravo krajnski deželi skazali in ktera zasluži, da jo vsak ljudomil rojak po svoji moči podpira. Kér pa Alojzjeviše ima posebni namen, blage mladenčce za duhovski stan zrediti, in ker bo ta mladenšnica vedno imé in čast duhovne naprave obdržala, vsak sam previdi, da jo bojo zlasti duhovni gospodje s posebnim veseljem podpirali.

Milostljivi knez se pa morajo po vsi pravici začeti in vstanovnik blagorejne imenovati, zakaj Oni niso le perviga nagiba k ti napravi dali, temuč so tudi iz svojiga lastniga denarja od prve do zadnje reči vse napravili, kar je za imenovano sobivališče potrebniga. Oni so kupili za 22 tavžent goldinarjev veliko hišo z lepim vertam na Poljanah; so tikama nje še eno iz noviga sozidali; so dali napraviti vse, kar je za notranje obravnanje pohištva potrebniga, in so vložili zraven tega še 20 tavžent goldinarjev, da iz obresti (čimza) teh denarjev bo vsako leto 10 mladenčev stanovanje in živež v tem stanišu dobivalo. Z eno besedo: predenj bo leto preteklo, ne bo veliko manjkalo od sto tavžent goldinarjev, ktere so sami škof položili na oltar domovine.

Krajnci! to je lep denar, ki se ne daje za nepotrebne reči, in tedej očitno spričuje, da nam je bilo take naprave silno potreba. Res je, da celo staniše in vse hišno orodje je lepo in lično napravljeno in da bi se bila dala marsikaka reč z manjšimi potroški omisliti: tode milostljivi knez so hotli staniše napraviti, ki naj že po svoji vnanji lepoti in po prijetnim notranjim redu mladost znažnosti in vsih družih čednost vadi. Lično in prijetno staniše je za omikovanje človeka tudi potrebna reč. Če pregledamo navadne staniša, v kterih večidel učenci manj premožnih staršev v Ljubljani prebivajo, nas grôza obide! V tesnih kočah je po 5 in še po več učencov natlačenih — zraven njih pa še prebiva stara sirova baba — ki se njih gospodinja imenuje — in dostikrat zraven nje ravno tako sirova dekla. Po dva in dva ležita v eni postelji — kar bi nikdar ne smelo biti. V taci okolišinah in pri taci babah preživi učenec 8 ali 11 let; — preživel jih je, morebiti tudi zdrav ostal na duši in telesi: ali sirov in neomikan je k babi prišel in ravno tak — čeravno z veliko vednostjo v glavi — stopi v večí šole naj bo v Ljubljani, v Gradci ali na Dunaji. Če ga tû sreča ne zadene, da pride za učenika k omikanim ljudem: sirov in neobtesan bo ostal vse svoje žive dni, čeravno si je dohtarski klobuk pridobil. Dan današnji pa svet potrebuje omikanih ljudi, naj si bojo duhovni ali dohtarji, uradniki ali kupci, umetniki ali kmetovavci.

Resnične besede so govorili rajnki Dr. Klančnik v predgovoru k Galuretovim bukvam, rekoč: „Nekteri ločijo véro od vsakdanjiga življenja, od zadržanja do družih ljudi, od spodobne obravnave, od govorjenja in djanja, in s tem čast vére zmajšajo in človeštvu škodjejo; hočejo verniga kristjana imeti, pa njega zunajno je dostikrat bodéce kakor jež; nekterimu se ne smemo približati, z njim ne govoriti, ako od njegove neperljudnosti (grobosti) nočemo razžaljeni biti; dostikrat se ljudje edin drugimu ogibljejo, ki bi se med seboj ljubiti mógli. Brezštevilnih grehov nespodobniga zadržanja, s kterimi se Bog in ljudje razžalijo, se stori, in kako neperjetno je življenje med neperljudnimi! Neperiljudnost se ne najde samo med ljudmi niskiga stanú;

ona je povsod, kjer ni prave vére; ona se z zagrijaljam potuhnosti, hlimbe, hinavšine in hudobije perkriva; velikrat ima grozno hude nasledke; veselje s takimi ljudmi kaj opravi imeti, se zgubi.“

Same šole človeka ne morejo omikati, posebno če ga zraven tega še revšina tare. Torej je bil moder in ljudomil sklep, po kterim so milostljivi škof krajnski deželi Alojzjanum dali, ktero bo skerbela za pravo keršansko izrejo mladosti, ne samo po tesnim pomeni te besede, ampak v pomeni, kteriga so Dr. Klančnik v imenovanim „predgovori“ razložili.

Vodstvo mladenšnice so milostljivi knez izročili visoko učenimu profesorju in dohtarju svetiga pisma, gospodu Janezu Pogačarju, ki so nam porok, da se bo zrejenje Njim izročeni mladenčev po namenu Visociga vstanovnika izpeljevalo.

Delo našiga milostljiviga kneza in škofa ne potrebuje naše hvale; tode kar se lepiga in dobriga za slovensko domovino zgodi, to naj zapisano stoji tudi v naših Novicah — našim vnukam v spomin! Torej bomo pri prvi priložnosti braveam Novic poslovenjeno natanjčno oznanilo podali, s ktero so milostljivi knez osnovo blagorejne krajnski duhovšini na znanje dali. Dr. B.

Za učitelje kaj.

Pridni učitelj v Frauhajmu na Štajarskim gosp. Franc Domajnko so nam popisali učbo, kako svoje slovenske učence pisati vadijo. Oni ne začnejo s tako imenovanim tekočim pisam (Currentschrift), temuč z latinskim, iz kteriga je slovenski storjen in ki je tudi ložeji. De se pa učenci latinskiga (slovenskiga) pisanja lahko naučijo, so jim zložili kratko pesmico, ktera jim kaže, ktere male čerke se nar ložeje zapišejo in kako ena iz druge pride. To pesmico berejo učenci prvič s table, kamor jim jo zapišejo, potem pa si jo morajo v spomini ohraniti in iz glave povedati. Takole se glasi:

Nar lažej se zapiše i,
Kdor se tega práv uauči
Bo lahko zdelal j, u, t,
In l in b in h in k.
In če zapiše lepo c
Zna zapisati tudi e,
In o in a in d in g.

Tudi res je, vam še povém,
Zapisat' lepo n in m,
In r in p in tudi v;
Le nekaj težej' f, s, z;
In to so male čerke vse,
Razun č in š in ž.

Kar pa velike čerke zadene, jim tudi sivih las ne delajo. Skorej vsaka velika je nekaj mali, kakor brat bratu ali pa sestra sestri, podobna. V osmih dneh znajo male in velike čerke zapisati.

Znajdba vganjke v poprejšnjim listu je:

O s e m.

Današnjemu listu je perdjana 24. doklada.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnju	
	7. Listopáda.		2. Listopáda.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	2	36	2	36
1 » » banaške...	2	36	2	55
1 » Turšice.....	1	36	1	33
1 » Soršice.....	—	—	1	50
1 » Rēži	1	40	1	37
1 » Ječmena	—	—	1	18
1 » Prosa	1	14	1	18
1 » Ajde	1	9	1	9
1 » Ovsa	—	52	—	52

h 45. listu krajskih kmetijskih in rokodelskih Novic. 1846.

Kdor želi, kako oznanilo v *Doklado* natisniti in Novicam perdjati, plača za vsako verstico z navadnimi srednjimi čerkami 3 kr., če oznanilo le enkrat natisniti da; dvakrat 4 kr. in trikrat pa 5 kr.

(61.) Oznanilo bukev. (4)

Pri Janezu Giontinitu, bukvarji v Ljubljani v Aiholcerjevi hiši Nro. 237, so na prodaj:

Jezus moje želje. Katolske molitne bukve z nauki, in napeljevanjem k pobožnemu življenju. Poleg nemškega od častitljivega gospoda Alojzja Šlōra, dohtarja s. pisma. V Ljubljani 1846. Cena teh bukev, ktere so z lepo v jeklo vrezano podobo olepšane in 306 strani debēle, je za nevezane 30 kr., v papirji vezane 40 kr., v usnji 50 kr.; v usnji in z zlatim obrezkam 1 gold. 20 kr. Na 13 enpot kupljenih se ene dodajo. Natisnjene so na prāv lepim belim papirji in z lepimi čerkami pri gosp. J. Blazniku.

Napeljevanje vesolno ali veliko spoved opravljati. V Ljubljani 1844. Vezane 12 kr.

Mesingasti križ in popisovanje Palestine. V Gorici. Vezane 8 kr.

Življenje svetiga mladenča Alojzja Goncaga. Spisal v nemškem častitljivi gospod fajmošter Franc Adam Šmid. Z eno podobšino. V Ljubljani 1846. Vezane 12 kr.

Hvala božja, ali navod, kako naj mlad kristjan Boga vsakdan časti in hvali. Molitne bukvice za mladost. Drugi natis. V Ljubljani 1845. Vezane 12 kr.

Sveta Filomena, devica in mučnica, z molitvami k tej svetnici. V Ljubljani 1845. Vezane 12 kr.

Bukvice polne molitev in lepih naukov. Poleg nemškega od P. Egidja Jajsa. V Ljubljani 1845. Vezane 30 kr.

Erazem iz Jame. Povest iz petnajstiga stoletja, Poleg verjetnih pisem spisal F. Malavašič. Z eno podobšino. V Ljubljani 1845. Vezane 12 kr.

Molitev za ohranjenje nedolžnosti pred podobo presvete device Marije, in dve besedi svarijoče ljubezni iz Jezusovih ust, keršanski mladosti. Drugi natis. V Ljubljani 1846. Lepa molitev, ktera se mladosti obojiga spola priporoča. Velja 3 kr. Dvanajst skup jih velja le 30 kr.

Življenje svete device Terezije. Poslovenjeno v spodbodovanje slednjimu, zlasti tistim ženskiga spola, ki so njeniga imena. Z perstavkam nekterih koristnih molitev. Z eno podobo. V Ljubljani 1846. Vezane 12 kr.

Volkmera Leop. Fabule in Pésmi. Spravil in z kratkim Volkmerovim življenjem na svetlo dal A. J. Murko. V Gradci. Vezane veljajo 15 kr.

Navuk v peldah. Lepe zgodbe in koristne povēsti za otroke od P. Ilga Jajsa. Z kipom. V Gradci. Vezane veljajo 16 kr.

Dogodivšine Štajarske Zemlje. Z posebnim pogledam na Slovence. Spisal Anton Krempel. V Gradci 1845. Vezane veljajo 1 gold.

Male molitne bukvice za katoliške kristjane z lepimi molitvami za jutro, za večer, k sveti maši, k spóvedi in obhajilu, z litanijami in drugimi molitvami. V Gradci. V papirji vezane 8 kr.

Kdor jih dvanajst skupej vzame jih dobí za 1 gold. 24 kr.

Kratke pridige na vse nedēlje in svetke celiga léta. Vkupspravljene in vundane od Ant. Krempelna, fajmoštra per s. Trojici male Nedle zdol Radgona. Pervo in drugo léto, v treh razdelkih vsako. V Gradci 1839. Vezane po 1 gold. 20 kr.

Pridige na vse nedēlje celiga keršansko-katoliškega cerkveniga léta. Zložil in na svetlo dal Ant Šerf. 2 zvezka. V Gradci 1835. Vezane 1 gold. 40 kr.

Nauka polne pripovesti za slovensko mladost. V Ljubljani. 12 kr.

Skrina nebeških zaklad za spokorne duše. V Vidmu. Vezane 40 kr.

Murko A. J. Theoretisch-praktische Grammatik der slovenischen Sprache in Steiermark, Kärnthen und Krain, und dem illyrischen Küstenlande. Zweite Auflage. Gratz 1843. Gebunden 1 fl. 12 kr.

Murko A. J. Slovénsko-nemški in nemško-slovénski róčni besednik. Kakor se slovénšina govori na Štajarskim, Koroškim, Krajskim in v zahodnih straneh na Vogerskim. V Gradci 1833. Dva dela. Vezane 3 gold.

Ravno zdej na svetlo dana in prāv lično izobražena podoba Svetiga očeta Rimskiga papeža Pija IX. En natis na lepim papirji velja 1 gold. 20 kr., 1 gold. ali 40 kr., na navadnim pa le 30 ali 15 kr.

Novi vedež za smēh in časkratenje Slovincam. V Gradci. 20 kr.

Molitvice in potrebni nauki za pridne mladenče. Terdo vezane po 18 kr.

Posēbni nauki in molitve za žensko mladost. Terdo vezane po 18 kr.

Filoteja s. Franciška Salezja nekdaniga škofa v Genevi, ali prijazna roka pobožno živeti. Poslovenil in z molitvami za cerkev in nekterimi drugimi pomnožil neki duhovni pastir Lavanske škofije. Terdo vezane po 1 gold. in 6 kr.

Slomšek, A. Mnemosynon slavicum suis quondam auditoribus ac amicis carissimis dicat. Mehko vezane po 1 gold. in 12 kr.

Slomšek, Življenje srečen pot. Potrebni nauki, izgledi in molitvice za mladenčce. Mehko vezane po 40 kr.

Voditel proti obljubljeni deželi. Nauki in molitve za bolne in umirajoče kristjane. Mehko vezane po 42 kr.

Dober dar za mlade ljudi. Iz pisem K. Šmida. Terdo v lepim zavitku vezane in nekaj pozlačene po 1 gold. in 20 kr.

Dvoje fantov, blagi Fridolin in hudobni Bric. Iz K. Šmidovih pisem prestavil Globočnik F. Terdo vezane po 26 kr.

Keršansko devištvo, potrebni nauki, izgledi in molitve za žensko mladost. Terdo vezane po 28 kr., mehko pa le po 24 kr.

Filoteja s. Franciška Salezja, prijazne bukve, vsakimu poboshnemu ljube, kakor Kempčanova hója za Kristusam. Sveti zložitelj bravca po vsih stezah keršanskiga življenja prijazno prevodi od stopnje do stopnje, in ga ne zapusti, dokler ga na zadno stopnjo ne perpela — z vsim ne okovari za večno zveličanje. Lično natisnjene bukve še prijetniši stori perdjana podoba s. Zložitelja iz slovite Nirenberske natisarnice. Cena tih bukuv v mehkim zvezku z lepim ovitkam je 54 krajcarjev.

Zdravo telo nar boljši blago, ali nauk zdravje ohraniti. Spisal P. K. Robida. V Celovci 1844. Vezane 24 kr.

Pesmarica cerkevna, ali svete Pesme, ki jih pojó ilirski Slovenci na Štajarskim, Krajskim, Koroškim, Goriškim in Benatskim, in nekatere molitvice, litanije in s. križev pot, zbral in na svet izdal M. Majer. V Celovci 1845. Vezane 24 kr.

Napevi za Orgle k Pesmarici cerkovnej. V četertini 36 kr.

Slomšek Ant. Hrana evangeljskih naukov, bogoljubnim dušam dana na vse nedelje ino zapovedane praznike v leti. Trije deli v dveh zvezkih. Drugi pomnožen natis. V Celovci 1845. Vezane 2 gold.

(62.) (1)

Pri Janexu Giontinitu, bukvarju je ravno zdaj na svitlo prišlo in velja 12 kr.

Sveta devica in dekla Cita. Posebno vsim poslam in keršanskimu ljudstvu sploh zgled v posnemanje postavljen. Iz nemškiga rajnkiga gospóda Korbiniána Antona Riedhoferja. Z dovoljenjem visoko častitljiviga Ljubljanskiga škofijstva. V Ljubljani 1846. Natisnila Rozalija Eger.

Kakor življenje s. Filomene in svete device Terezije radi kupujejo in berejo, tako bo tudi življenje s. Cite vsakimu bravcu, posebno ženskiga spola, veselje storilo, ker je ravno tako prijetno in podučljivo pisano. Posebno se smé upati, de

bodo slovenske deklice ta izgled popolnoma keršanskiga življenja k velikimu dušnimu pridu rade brale.

Na prodaj so: V Celji pri Geigerji in J. Jeretini, v Marburgi pri Fr. Leierji, v Radgoni pri Weitcingerji, v Celovci pa pri Liegelni.

(60.)

(1)

Pri meni so naslednje bukve v starim pravopisi na prodaj:

Drobtince za novo leto 1846. Na svetlo dal A. Slomšek. V lepim zavitki vezane po 40 kr.

Abecedni imenik vsih krajev krajske dežele v nemškim in krajskim jeziki. Na svetlo dal H. Freyer. V lepim zavitki vezan po 1 gold.

Fauna krajske dežele, ki je v leti 1842 na svetlo prišla, in obseže pregled vsih do zdej na Krajskim najdenih štironožnih žival, ptičev, golázen in rib. Na svetlo dal ravno tisti. V lepim zavitki vezana po 30 kr.

Kuharske bukve, iz nemškiga prestavil V. Vodnik. Popravljene, pomnožene in tretjič v Ljubljani 1842 natisnjene; po 30 kr.

Sveto opravilo za šolarje. Spisal A. Slomšek v Celji 1846. Terdo vezano po 15 kr.

Male molitvine bukvice za katoliške kristjane. V Ljubljani natisnjene in terdo vezane po 8 kr.

Molitve za pobožne šolarje. V Ljubljani natisnjene in terdo vezane po 7 kr.

Leopold Kremžer,
bukvovez.

(54.)

(3)

Per J. Paternoliti bukvarji v Gorici so naslednje bukve na svitlo prišle in so na prodaj:

Nauka polne pripovedi za slovensko mladost.

(Drugi natis.)

Kaj ne ljubi mladenči in deklice! de imate radi pripovedi, iz katerih se lepiga zadržanja in pobožniga življenja učite. Lejte tukaj imamo zopet neke lepих povest za vas. V spomin vam jih damo, vzemite in berite jih kolikor morete. Našli boste v njih čudapolno vladanje božje, našli kakó usmiljen je Bog ubozim sirotam, in kakó vseskozi za - nje skerbi. Iz njih pihljá dober in pobožen duh, iz njih izvira lep izgled ponižnosti, pokorsine, poterpežljivosti in goreče ljubezni usmiljeniga očeta v nebesih. — Nate jih! gotovo veliko veselja boste nad njimi imeli. —

V lepim zavitku vezane veljajo 15 kr. srebra. Imenovane bukvice se dobijo tudi v Ljubljani per žlahtnim gosp. I. Kleinmajerji in gosp. J. Klemenzi; v Celji pa per gosp. Geigerji.

V zgorej imenovani bukvarnici se tudi dobí:

Mesingasti križ in popisovanje Palestine, ki velja 10 krajcarjev.